

Sygn. akt I ACa 156/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska-Drzymała
Sędzia:	SA Ewa Popek
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko (spr.)
Protokolant	Sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztom Śledczym w L. i W. S., Zakładom Karnym w: U., S., Ł., C., O. i we W. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 grudnia 2013 r. sygn. akt I C 507/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda M. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje adwokatowi A. S. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie wynagrodzenie w kwocie 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) zł brutto za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 156/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo M. K., w którym domagał się on od Skarbu Państwa reprezentowanego przez szereg Zakładów Karnych i Aresztów Śledczych zasądzenia kwoty 150 000 zł. z tytułu szkód wyrządzonych przez funkcjonariuszy resoru sprawiedliwości.

Sąd I instancji ustalił, że powód przebywał od 15 września 2004 r. do

26 listopada 2011 r. w różnych jednostkach penitencjarnych na terenie całego kraju, z tym, że z racji podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, uznał, że odpowiedzialności odszkodowawczej nie ponosi on za wszelkie zdarzenia, jakie miały miejsce przed 16 czerwca 2009 r. Przyjął, że zastosowanie ma przepis art. 442¹ § 1 kc i nie podzielił argumentacji powoda, jakoby o przeludnieniu powód dowiedzieć się miał dopiero w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym we W.. Od początku bowiem miał świadomość osadzenia go w celach niespełniających warunków powierzchniowych.

W czasie pobytu w nich powód z uwagi na stan zdrowia (znaczny stopień niepełnosprawności, niezdolność do pracy, a następnie do samodzielnej egzystencji), korzystał z pomocy lekarskiej. W czasie pobytu powoda w aresztach śledczych i zakładach karnych na terenie całego kraju występowało zjawisko przeludnienia, co oznacza, że ilość osób osadzonych była większa niż liczba zabezpieczonych miejsc, a norma 3 m² na osadzonego nie zawsze była przestrzegana. Z tym, że dyrektorzy zakładów karnych powiadamiali właściwych sędziów penitencjarnych o powyższym.

Powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz rekompensaty pieniężnej za poniesione krzywdy w związku z naruszeniem jego dóbr osobistych, przejawiających się w zmuszaniu do odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach nieodpowiadającym założeniom Unii Europejskiej (przepełnionych, zagrzybionych, zawilgoconych, bez dostępu do ciepłej, bieżącej wody, a ponadto z niewłaściwą opieką medyczną). Zarzutom przedawnienia nie są objęte okresy pobytu powoda w Areszcie Śledczym w L., Zakładzie Karnym w Ł., O., i we W.. Ponieważ powód nie formułował zarzutów dotyczących drugiego pobytu w Zakładzie Karnym w Ł., gdzie był osadzony w okresie od 31 sierpnia 2011 do 26 listopada 2011 r., roszczenie podlegało oddaleniu. Powód nie sprecyzował też żadnych zarzutów odnośnie warunków

w Zakładzie Karnym w O., co skutkowało także jego oddaleniem z racji braku uzasadnienia i nieudowodnienia.

Rozważając zasadność zarzutów dotyczących pobytu powoda

w Zakładzie Karnym we W. i Areszcie Śledczym w L., Sąd

I instancji ustalił, że zarzuty zawilgoconych cel, niehumanitarnego traktowania, braku dostępu do kompetentnej opieki medycznej, nie znajdują uzasadnienia. Przeciwnie, strona pozwana wykazała prawidłowość warunków panujących w tych jednostkach penitencjarnych. Nadto Sąd

I instancji wskazał, że żądanie zadośćuczynienia oparte na zasadzie art. 24 kc w zw. z art. 448 kc nie jest uzasadnione. O naruszeniu godności osobistej powoda można byłoby mówić wyłącznie, gdyby cele mieszkalne w jakich przebywał powód urągałyby podstawowym warunkom bytowym, a zatem gdyby brakowało właściwie wykonanych urządzeń sanitarnych, cele nie byłaby należycie wentylowana, nie zapewniono by wszystkim osadzonym indywidualnego miejsca do spania, osadzeni nie mogliby korzystać z różnych form zaangażowania oświatowo – kulturalnego, czy też zajęć sportowych. Zatem twierdzenia powoda o niedogodności, braku prywatności nie znalazły żadnego odzwierciedlenia w materiale dowodowym. Powód poza własnymi twierdzeniami nie przedstawił innych dowodów, a dowodowy zaoferowane przez pozwanego, tym twierdzeniom przeczą.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na zasadzie art. 102 kpc, wskazując okoliczności, jakie przemawiają w jego ocenie za uznaniem, iż jest to przypadek szczególnie uzasadniony.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł powód M. K., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając obrazę:

- Art. 417 kc poprzez uznanie, że nie zachodzi Art. 448 kc poprzez jego niezastosowanie
- przesłanka niezgodności z prawem przy wykonywaniu władzy publicznej;
- Art. 417¹ § 1 kc w zw. z art. 41 ust. 4 Konstytucji;
- Art. 442¹ § 1 kc przez przyjęcie częściowego przedawnienia roszczeń powoda, podczas, gdy dowiedział się on o nich w grudniu 2010 r.;

- Art. 6 kc w zw. z art. 24 kc przez przyjęcie, że na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia swego roszczenia;
- Art. 23, 24 i 110 kkw polegającą na ich niezastosowaniu;
- Art. 233 § 1 kpc przez dowolną ocenę części materiału dowodowego przez uznanie, że powód nie wykazał uszczerbku związanego z niehumanitarnym traktowaniem go, podczas, gdy w pozwie i swych zeznaniach opisał i uzasadnił ten uszczerbek.

Wskazując na powyższe skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna, a jej zarzuty pozbawione racji.

W szczególności ogólnikowy zarzut obrazy prawa procesowego (art. 233 § 1 kpc) nie pozwala na merytoryczne i rzeczowe ustosunkowanie się do oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego od dawna utrwalone i konsekwentne w tym przedmiocie, wielokrotnie wskazywało, iż by prawidłowo postawić zarzut naruszenia prawa procesowego (zwłaszcza art. 233 § 1 kpc) niewystarczające jest przytoczenie brzmienia tych przepisów, ale przede wszystkim wskazanie które dowody są sprzeczne z którymi, jakie zostały wadliwie ocenione, na czym tego rodzaju wadliwość polegała, jakie błędne, czy nieprawidłowe wnioski zostały przez Sąd I instancji wyciągnięte, na podstawie jakich dowodów oraz dlaczego.

Tego rodzaju ogólnikowość stawianych zarzutów nie pozwala na merytoryczne ustosunkowanie się do nich, ani na ich uwzględnienie.

Zasada swobodnej oceny dowodów określona przepisem art. 233 § 1 kpc wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza natomiast uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy dowodowej i wiarygodności.

Wszystkim wskazanym wyżej kryteriom odpowiada - zdaniem Sądu Apelacyjnego - ocena dokonana przez Sąd I instancji. Także ocena dowodów osobowych, dokonana została w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny. Wszystkie przeprowadzone dowody zostały przez Sąd Okręgowy przywołane i omówione. Ich ocena nie ogranicza się do tylko niektórych przesłanek (rodzaju stosunków łączących świadków ze stronami), lecz opiera się na zestawieniu treści ich zeznań z pozostałymi, przeciwnymi dowodami naświetlającymi okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy w sposób odmienny. Zwraca też uwagę na wszystkie okoliczności towarzyszące przeprowadzaniu poszczególnych dowodów, a mające znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. W oparciu o rozważenie wynikłych sprzeczności oraz zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego doprowadziła ona Sąd Okręgowy do dokonania prawidłowego wyboru. Nie można też zarzucić, by Sąd I instancji na tle przeprowadzonych dowodów budował wnioski, które z nich nie wynikają.

Ostatecznie sam skarżący nie wskazuje jakiego rodzaju błędy i uchybienia popełnił Sąd I instancji, czy też na czym konkretnie polegają sprzeczności w ocenie dowodów i jakie dowody zostały w taki sposób ocenione.

Zatem niesłuszne pozostają twierdzenia powoda, jakoby udowodnił zasadność swych roszczeń, opisując je w pozwie i składając zeznania, skoro ich wiarygodność została zakwestionowana przez pozostałe dowody – tak

z dokumentów jak i osobowe. Okoliczności te zostały szczegółowo przez Sąd I instancji omówione w pisemnych motywach uzasadnienia (k. 21).

Jednocześnie uzupełnienia w tym miejscu wymaga, iż Sąd Okręgowy wskazując, że powód nie udowodnił swego roszczenia nie naruszył – wbrew argumentom skarżącego - dyspozycji art. 23 i art. 24 kc. Nie ograniczył się bowiem wyłącznie do dowodów zaoferowanych przez apelującego, a przeprowadził także (a w istocie przede wszystkim) dowody zaoferowane przez pozwanego. Oznacza to, że twierdzenia powoda, jakoby odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach niehumanitarnych, co doprowadziło do naruszenia jego dóbr osobistych, zostały skutecznie zaprzeczone przez dowody przeciwne. Wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego w sprawie w żadnej mierze nie dowodzą odwrócenia ciężaru dowodowego i stawianie powodowi wymagań udowadniania swych twierdzeń. Przeciwnie, to pozwany wykazał niewiarygodność powyższego, co ostatecznie doprowadziło do uzasadnionego oddalenia powództw.

W kontekście braku podstaw do przyjęcia naruszenia przepisów postępowania w zakresie wadliwej oceny dowodów nie można w konsekwencji mówić o naruszeniu prawa materialnego, gdyż nie zachodziły warunki dla przyjęcia, że dobra osobiste powoda naruszone zostały poprzez niehumanitarne warunki odbywania kary pozbawienia wolności.

Z tych też wszystkich względów i na zasadzie art. 385 kpc apelacja powoda jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 kpc. Na zasadzie art. 113 uksc w zw. z § 11 ust. 1 pkt 25 i § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie /.../ (t. jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 461)